



Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien tappamista

Hakija

Olvi Oyj. / Antti Pulkka

Asia

Lupahakemus rauhoitettujen lintujen ampumiseen tuotantotiloista kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi lisäalassa, Pohjois-Savossa.

Hakemus

Hakija hakee lupaa haarapääskyjen (*Hirundo rustica*), talitiaisten (*Parus major*) ja varpusten (*Passer domesticus*) ampumiseen Olvi Oyj:n tuotantotiloista lisäalassa osoitteessa Olvitie 1–4, 74100 lisäalmi. Lupaa haetaan 25 linnulle.

Haarapääskyjä arvioidaan olevan alueella noin 20. Kesäkuun edetessä haarapääskyjä on alkanut lennellä sisätiloihin kuormaussiltojen nosto-ovista ja automaattiovista siitä huolimatta, että ne ovat suljettuna läpikulkuajan ulkopuolella. Lintuja ei pesi sisätiloissa vaan ulkoseinustoilla sellaisissa rakenteellisissa kohteissa, joita muodostuu mm. itsekantavan profiilipellin koloista. Pesiä on lähimmillään noin 50 m päässä ovista. Lastaus- ja kulkuovien tiukalla sulkemisella on pystytty estämään pesintä sisätiloissa. Hakemus koskeekin lennellenään sisään eksyvien yksilöiden välitöntä poistamista. Varpusia arvioidaan olevan 30, mutta niiden määrä vaihtelee vuodenajan mukaan. Talitiaisten määräarvio on 10. Niitä esiintyy yleensä loka-maaliskuun välisenä aikana.

Lupaa haetaan kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi vuosille 2025–2035 varpusten ja talitiaisten osalta ympärivuotisena ja haarapääskyjen osalta ajalle 1.4.–1.9. Olvi Oyj tuotantotilat ovat elintarvikelain mukaisia hyväksytyjä elintarviketiloja ja korkean hygienian alueita, jotka eivät saa saastua linnuista tai lintujen osista (uloste, sulka, höyhen tms.). Kohteessa on tehty lintusuojauksia useille eri alueille. Esimerkiksi lastaustaskut on suojattu ja muita rakenteita pintaverhoiltu lintujen oleskelupaikkojen poistamiseksi. Lisäksi on käytetty äänikarkottimia kattoalueilla ja pelotepalloja.

Linnut esiintyvät tehdasrakennuksen rakenteiden, ovien ja kuormaussiltojen ympäristössä. Näistä kohteista luontaisesti uteliaina linnut pujahtavat hetkellisesti auki olevista lastausovista sisätiloihin, joista nopeasti häätäminen on haasteellista. Sisätilojen lattiapinta-ala on 6 hehtaaria ja maksimikorkeus 30 m sisältäen tuotanto- ja logistiikkalaitteita ja materiaali- ja valmistustuotteiden varastointia. Lintuyksilöiden poisto on tehtävä hallitusti vaarantamatta henkilö- ja prosessiturvallisuutta.

Mikäli lintuja havaitaan sisätiloissa, joissa on työntekijöiden käyttämiä kulkuväyliä ja muita työtiloja, raaka-aineiden varastointia, tuotantoalueita, asiakkaille lähtevien tuotteiden varastointia ja muuta tuotteiden välivarastointia, pitää olla voimassa oleva lupa lintujen poistamiseksi, jos muilla vaihtoehtoisilla tavoilla lintuja ei saada poistettua em. tiloista tai estettyä niiden oleskelua. Sekä tuholaiistorjuntayrityksen, että yrityksen omien työntekijöiden toimesta on yritetty haavipyydystystä ja hätistelyä. Tuholaiistorjuntayritys myös totesi 12–30 m laipiokorkeuden varastotiloissa, että varastotiloissa haavipyydystys ei ole mahdollista, ja täyttöosastoilla on esteenä

sokkeloisia kulkusilloja, prosessiputkitusta, pakkausrobotteja yms. pyöriviä laitteita, joten haavin kanssa juoksentelusta seuraa myös työturvallisuusriskejä.

Lintujen ulostetta voi kulkeutua tuotantotiloihin työntekijöiden kengissä ja se aiheuttaa terveys- ja tuoteturvallisuusriskin. Mikäli työntekijä saa terveyshaitan linnun ulosteesta, sen arvoa on mahdoton arvioida. Lintujen tai linnun osien (uloste, sulka, höyhen) pääseminen tuotteisiin voi aiheuttaa merkittävän suuria taloudellisia tappioita tuote-erien takaisinvedoilla ja niiden hävittämisillä sekä mainehaittana. Kustannukset voivat olla kymmeniä tuhansia tai satojatuhansia euroja, jopa miljoonia.

Hakijalla ei ole aiempaa poikkeuslupaa rauhoitettujen lintujen ampumiseen, mutta tälle vuodelle kiristyneet IFS elintarvikestandardit sekä elintarvikelainsäädännön vaatimukset elintarvikevalmistajan toimenpiteistä tuholaiseläinten ja mm. lintujentorjunta edellyttävät toimenpiteitä. Lintujen oleskelumahdollisuuksien minimointi ja karkotteet eivät muodosta absoluuttista suojaa sisälle harhautuvia lintuja vastaan. Lisäksi riittävän pitkään sisätiloissa harhaileva lintuyskilö kärsinee stressistä ja lopulta näantyy kuoliaaksi lopettamisen sijaan. Näantyneen linnun raadolla voi olla suurikin mikrobiologinen kontaminaatoriski.

Hakija on toimittanut hakemuksen liitteenä lisälmen ympäristöterveystarkastajan lausunnon, joka koskee Suomen riistakeskukselle tehtyä hakemusta naakkojen ja kesykyhkyjen hävittämiseksi. Lausunnon mukaan tehdasalueella on toteutettu ja edelleen toteutetaan rakenteellisia torjuntatoimia, mutta kaikki riskejä ei voida näin täysin poistaa. Terveysvalvonta näkee haittalintujen torjunnan välttämättömänä elintarviketurvallisuuden ja hygienian turvaamiseksi.

Määräykset, joita hakemus koskee

Haarapääsky, talitiainen, varpunen ja pikkuvarpunen (*Passer montanus*) ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja. Lisäksi haarapääsky on vaarantunut ja varpunen erittäin uhanalainen.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitetun eläinlajin tahallinen tappaminen on kielletty.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kiellosta, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan tappaa ampumalla yhteensä viisi haarapääskyä, talitiaista, varpusta tai pikkuvarpusta Olvi Oyj:n tehdasalueen sisätiloista seuraavin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa 31.12.2027 asti.
- 2 Lintujen pääsy sisätiloihin tulee pyrkiä estämään ennalta. Ennaltaehkäiseviä keinoja tulee jatkuvasti ylläpitää ja kehittää.
- 3 Sisätiloihin päätyneet linnut tulee ensisijaisesti poistaa ulos ohjaamalla ja lintuhäkkejä tai lintuverkkoja käyttäen, aiheuttamatta niille tarpeetonta kärsimystä. Lintujen pyynti on aloitettava viivytyksettä.
- 4 Ampumislupaa saa käyttää vain, mikäli ulos ohjaaminen tai elävänä pyynti ei onnistu. Tällä luvalla saa ampua luvan voimassaoloaikana enintään viisi (5) haarapääskyä, talitiaista, varpusta tai pikkuvarpusta.
- 5 Luvan saajan on varmistuttava siitä, ettei luvan käytöstä aiheudu vaaraa ihmisille ja noudatettava mitä metsästyslaissa on säädetty.

- 6 Mikäli ammuttu lintu on rengastettu, rengas ja sen löytöpaikka- ja aikatiedot on toimitettava postitse Luonnontieteellisen keskusmuseon rengastustoimistoon (Rengastustoimisto, PL 17, 00014 Helsingin yliopisto) tai sähköisesti rengaslöydön ilmoituslomaketta käyttäen <https://loydos.luomus.fi/forms/rengasloyto>.
- 7 Tämä päätös tai sen kopio on pidettävä mukana toimenpiteitä tehtäessä ja vaadittaessa lupa on esitettävä.
- 8 Hakija vastaa siitä, että kaikki toimenpiteisiin osallistuvat toimivat tämän luvan ehtojen mukaisesti.
- 9 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 10 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/4597/2025 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä, ammuttiinko raportoitavana vuonna yhtäkään lintua ja jos kyllä, tulee ilmoittaa laji, ampumisajankohta ja -paikka sekä syy siihen, miksi ampumiseen päädyttiin. Lisäksi on raportoitava ennaltaehkäisevien toimenpiteiden käytöstä ja kehittämisestä.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja luonnonsuojelulain rauhoitussäännöksistä voidaan poiketa kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Linnuista aiheutuu Olvi Oy:n juomatehtaan tuotanto- ja varastotiloissa merkittävä hygienia- ja terveysriski. Kyseessä on rekisteröity elintarvikehuoneisto, jossa valmistetaan ja pakataan elintarvikkeita. Lisäksi alueella säilytetään runsaasti tuotteiden pakkaamiseen ja kuljettamiseen liittyvää materiaalia, joiden vaadittu hygieniataso on korkea.

Kansanterveyden turvaamiseksi sisälle eksyneiden lintujen poistaminen on perusteltua, mikäli lintujen pääsyä sisätiloihin ei ennaltaehkäisevistä toimista huolimatta onnistuta estämään. Ympäristöterveystarkastaja on käynyt tutustumassa tehdasalueen lintutilanteeseen ja todennut, että torjuntatoimia on toteutettu, mutta niillä ei voida täysin poistaa riskejä. Ensisijaisesti sisälle päätnyt lintu tulee ohjata pois tai poistaa elävänä. Haavipyydydystys ei tiloihin sovellu, mutta lintuja voi pyrkiä pyydystämään esimerkiksi häkkipyydyksin tai lintuverkoin. Mikäli lintua ei onnistuta ohjaamaan ulos tai saamaan kiinni, ei ongelmaan ole osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua kuin ampuminen.

Lintujen sisälle pääsyä tulee pyrkiä ennaltaehkäisemään ja ennaltaehkäiseviä keinoja tulee jatkuvasti ylläpitää ja kehittää. Lintusuojuuksia, karkottimia ja pelottimia on jo käytössä, mutta hakijan tulee seurata ja ottaa käyttöön mahdollisia uusia menetelmiä. Lisäksi voi olla tarpeen lisätä työntekijöiden ohjeistusta esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, joissa lintu havaitaan lastaustaskussa. Koska ongelma tulee pyrkiä ratkaisemaan ennaltaehkäisevillä keinoilla, on lupa-aikaa ja ammuttavien lintujen määrää rajattu. Tällä luvalla saa ampua 2,5 vuoden aikana enintään viisi lintuyksilöä. Määrää ei ole nähty tarkoituksenmukaiseksi rajata lajeittain tai vuosittain, sillä tilanteita ei pystytä ennakoimaan. Linnun saa ampua ainoastaan siinä tapauksessa, ettei elävänä pyydystäminen ja ulos vapauttaminen onnistu. Vuoden 2027 jälkeen voidaan tarvittaessa arvioida kokonaistilannetta ja mm. ennaltaehkäisyn kehittymistä uudelleen.

Haarapääskyjä pesii tehdasalueella, mutta ei kuitenkaan tehtaan sisätiloissa tai ovien välittömässä läheisyydessä. Haarapääskyn toistuvasti käytössä olevien pesien hävittäminen on ilman erillistä luonnonsuojelulain mukaista poikkeuslupaa kielletty, eikä haarapääskyn pesinnän estäminen laajalla, vesistön äärellä sijaitsevalla tehdasalueella ole perusteltua. Haitat tulee pyrkiä estämään ennaltaehkäisyä kehittämällä ja vain pakottavissa tapauksissa haarapääskyjä ampumalla.

Päätös koskee hakemuksesta poiketen myös pikkuvarpusta, sillä varpunen ja pikkuvarpunen sekoitetaan helposti keskenään ja pikkuvarpusen arvioidaan myös sen yleisyyden takia joutuvan todennäköisemmin tuotanto- ja varastotiloihin ja siten poikkeusluvan mukaisten toimenpiteiden kohteeksi.

Ehtojen mukainen haarapääskyjen, talitiaisten, varpusten tai pikkuvarpusten mahdollinen ampuminen ei vaaranna lajien suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista. Ensisijaisesti linnut tulee poistaa elävänä ja ammuttavien yksilöiden määrää on rajoitettu.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Tilanne, jossa rauhoitettu lintu päätyy tehdas- ja varastotiloihin eikä sen ulos ohjaaminen tai kiinni ottaminen onnistu, voi ilmetä ennakoimattomasti. Kansanterveyden turvaamiseksi on perusteltua mahdollistaa linnun tappaminen tällaisessa tilanteessa ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää-Pakkanen ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi
Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi
Pohjois-Savon ELY-keskus kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi
Itä-Suomen poliisilaitos kirjaamo.ita-suomi@poliisi.fi
Iisalmi kirjaamo@iisalmi.fi
SLL Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri pohjois-savo@sll.fi
Tapiola Pohjois-Savo-Kainuu ry. info@tapiolary.com
Lintuyhdistys Kuikka ry. hallitus@lintuyhdistyskuikka.net

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/4597/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/4597/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää-Pakkanen Liisa 30.07.2025 12:45

Ratkaisija Aalto Tapio 30.07.2025 13:05

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Itä-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Itä-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Itä-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 1744, 70101 Kuopio

Käyntiosoite: Minna Canthin katu 64, 70100 Kuopio

Puhelin: 029 56 42502

Telefax: 029 56 42501

Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.